

# Organizacja i metody szkolenia w zakresie BHP - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                               |
|---------------------|-----------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | Organizacja i metody szkolenia w zakresie BHP |
| Kod przedmiotu      | 06.9-WM-BHP-P-68_22                           |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Mechaniczny</a>           |
| Kierunek            | Bezpieczeństwo i higiena pracy                |
| Profil              | ogólnoakademicki                              |
| Rodzaj studiów      | pierwszego stopnia z tyt. inżyniera           |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2022/2023                      |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                                         |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 6                                                                                       |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 4                                                                                       |
| Typ przedmiotu                  | obieralny                                                                               |
| Język nauczania                 | polski                                                                                  |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr hab. Eunia Baron-Polańczyk, prof. UZ</li></ul> |

| Formy zajęć |                                            |                                           |                                               |                                              |                     |
|-------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze<br>(niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(niestacjonarne) | Forma zaliczenia    |
| Wykład      | 15                                         | 1                                         | 9                                             | 0,6                                          | Zaliczenie na ocenę |
| Projekt     | 30                                         | 2                                         | 18                                            | 1,2                                          | Zaliczenie na ocenę |

## Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z istotą i założeniami organizowania szkoleń w zakresie BHP oraz kształtowanie umiejętności planowania (zgodnie z metodyką) zajęć edukacyjnych.

## Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu prawnej ochrony pracy, analizy zagrożeń oraz podstaw zarządzania BHP. Zasady ogólne organizowania służby BHP w zakładzie pracy. Uczestnictwo służby BHP w przygotowywaniu instrukcji BHP. Uczestnictwo służby BHP w ocenie ryzyka zawodowego.

Elementarna wiedza z zakresu: psychologii, socjologii pracy, komunikacji interpersonalnej.

## Zakres tematyczny

### Wykład:

W1. Wymagania prawne dotyczące szkoleń. Metody i formy szkolenia poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860; z późniejszymi zmianami). Ramowe programy szkoleń okresowych dla poszczególnych grup pracowniczych.

W2-3. Typy zajęć a struktura jednostki metodycznej. Tok zajęć szkoleniowych: 1. Podających a uczenie się przez przyswajanie – dziedzina poznawcza (wiedza); 2. Problemowych a uczenie się przez odkrywanie – dziedzina poznawcza (myślenie, twórczość); 3. Ćwiczeniowych a uczenie się przez działanie – dziedzina praktyczna (umiejętności „operacyjne” teoretyczne i praktyczne); 4. Eksponujących a uczenie się przez przeżywanie – dziedzina emocjonalna (uczucia, wola, motywacja; postawy).

W4. Szczegółowe programy szkoleń dla pracowników na wybranych stanowiskach pracy z wykorzystaniem materiałów źródłowych takich jak: instrukcje obsługi urządzeń, dokumentacje techniczno-ruchowe maszyn i urządzeń technicznych, instrukcje zakładowe, instrukcje BHP, karty oceny ryzyka zawodowego, karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, rejestry pomiarów czynników szkodliwych, protokoły powypadkowe itp.

W5. Formy i metody szkolenia oraz materiały dydaktyczne (pokazowe, prezentacje multimedialne, filmy, serwisy internetowe itp.). Technologia informacyjno-komunikacyjna (ICT) (nowe media) jako narzędzia poznawcze, wspomagająca proces nauczania-uczenia się.

W6. Kontrola i ocena wiadomości i umiejętności – efekty szkolenia.

W7. Dokumentacja szkoleniowa (dziennik szkolenia, listy obecności, protokół egzaminacyjny, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia). Popularyzowanie problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy. Kolokwium zaliczeniowe - dyskusja.

### Projekt:

P1-2. Analiza i kategoryzacja pojęć warunkujących organizowanie i realizowanie szkoleń – na podstawie: Wymagań prawnych dotyczących szkoleń; Metod i form szkoleń poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860); Ramowych programów szkoleń okresowych dla poszczególnych grup pracowniczych.

P3-8. Projektowanie jednostki metodycznej (konspektu zajęć) – uwzględniając: Typy zajęć; Strukturę jednostki metodycznej; Toki zajęć szkoleniowych (podających, problemowych, ćwiczeniowych, eksponujących). Planowanie elementów konspektu/scenariusza szkoleń wskazujących na: temat, cele (ogólny, operacyjne, wychowawcze/Postawy), metody, formy organizacyjne, środki dydaktyczne, literaturę, ogniwa/fazy zajęć wybranej strategii (czynności szkoleniowca/czynności osoby szkolonej = Dialog/komunikację).

P9-10. Analiza i kategoryzacja pojęć warunkujących organizowanie szkoleń – na podstawie: szczegółowych programów szkoleń dla pracowników na wybranych stanowiskach

pracy z wykorzystaniem materiałów źródłowych takich jak: instrukcje obsługi urządzeń, dokumentacje techniczno-ruchowe maszyn i urządzeń technicznych, instrukcje zakładowe, instrukcje BHP, karty oceny ryzyka zawodowego, karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, rejestry pomiarów czynników szkodliwych, protokoły wypadkowe itp.

P11-12. Projektowanie i konstruowanie (z uwzględnieniem przyjętych form i metod szkolenia) środków/materiałów dydaktycznych (nowe media/ metody i narzędzia ICT: materiały pokazowe, prezentacje multimedialne, filmy, serwisy internetowe itp.).

P13-14. Projektowanie metod i narzędzi wspomagających kontrolę i ocenę wiadomości i umiejętności – efektów szkolenia.

P15. Zarządzanie dokumentacją szkoleniową (dziennik szkolenia, listy obecności, protokół egzaminacyjny, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia). Cele i metody popularyzowania problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy.

## Metody kształcenia

*Wykład:* wykład informacyjny i problemowy, pogadanka, pokaz, demonstracja.

*Projekt:* ćwiczenia praktyczne, warsztaty metodyczne, metoda projektu, dyskusja problemowa, gry dydaktyczne.

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Symbole efektów                                                       | Metody weryfikacji                                                                                                                                                                                                                         | Forma zajęć                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Student: ilustruje wymagania prawne i społeczne dotyczące szkoleń w zakresie BHP; definiuje i rozróżnia metody i formy szkolenia w zakresie BHP poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860) – w odniesieniu do środowiska pracy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_W36</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>dyskusja</li><li>kolokwium</li><li>obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li></ul>                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>Wykład</li></ul>                 |
| Student: dostrzega potrzebę uczenia się przez całe życie, szczególnie w zakresie zmieniających się przepisów i zagadnień BHP (prawa pracy i wytycznych prawnych BHP); jest świadomy potrzeby popularyzowania problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy – w świetle konieczności permanentnego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_K10</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>aktywność w trakcie zajęć</li><li>dyskusja</li><li>obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li><li>odpowiedź ustna</li></ul>                                                                      | <ul style="list-style-type: none"><li>Wykład</li><li>Projekt</li></ul> |
| Student [w ramach pozatechnicznej działalności]: 1. Planuje i konstruuje scenariusze (konspekty) jednostek metodycznych - przygotowuje szczegółowy program szkolenia BHP na podstawie programów ramowych; zbiera i wykorzystuje materiały źródłowe; ustala i konfiguruje cele i strukturę jednostek metodycznych; dobiera formy i metody szkolenia, materiały dydaktyczne (prezentacyjne, proste i złożone/multimedialne); przygotowuje dokumentację szkoleniową. 2. Student [w poczuciu odpowiedzialności za podejmowane decyzje]: Potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić warunki społeczne/edukacyjne - zwłaszcza w powiązaniu z wytycznymi ergonomii i BHP. | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_U11</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>aktywność w trakcie zajęć</li><li>konspekt</li><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>praca pisemna</li><li>przygotowanie projektu</li><li>prezentacja projektu</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>Wykład</li><li>Projekt</li></ul> |
| Student: opisuje podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu prostych zadań metodycznych z zakresu inżynierii bezpieczeństwa – w kontekście budowania wiedzy i więzi społecznych; ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych uwarunkowań działalności inżynierskiej – dostrzegając związek/korelację z rozwojem zawodowym.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_W63</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>dyskusja</li><li>kolokwium</li><li>obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li></ul>                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>Wykład</li></ul>                 |
| Student: ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne (społeczne) aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko pracy, i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje w zakresie edukacji ustawicznej w zakresie BHP. Wykazuje zainteresowanie problematyką planowania i organizowania szkoleń/kursów (konstruowania scenariuszy zajęć), kształtujących/rozwijających kompetencje pracowników ku ergonomicznej i bezpiecznej pracy.                                                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_K02</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>bieżąca kontrola na zajęciach</li><li>dyskusja</li><li>obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li><li>odpowiedź ustna</li></ul>                                                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>Wykład</li><li>Projekt</li></ul> |

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Symbol e efektów        | Metody weryfikacji                                                                                                                                                                                                                                 | Forma zajęć                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| Student: potrafi ocenić przydatność rutynowych metod i narzędzi służących do rozwiązania prostego zadania szkoleniowego o charakterze praktycznym, charakterystycznego dla inżynierii bezpieczeństwa oraz wybrać i zastosować właściwą metodę i narzędzia nauczania-uczenia się. Potrafi - zgodnie z zadaną specyfikacją - zaprojektować oraz zrealizować proste projekty edukacyjne typowe dla BHP używając właściwych metod, technik i narzędzi wspomagających proces kształcenia. | • <a href="#">K_U35</a> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• konspekt</li> <li>• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li> <li>• praca pisemna</li> <li>• przygotowanie projektu</li> <li>• prezentacja projektu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> <li>• Projekt</li> </ul> |
| Student: posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych – prezentowania zagadnień szczegółowych z zakresu tematyki zawartej w ramowych programach szkoleń w dziedzinie BHP, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.                                                                                                                                                                                                                           | • <a href="#">K_U61</a> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li> <li>• prezentacja projektu</li> </ul>                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projekt</li> </ul>                   |
| Student: potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia z zakresu kształcenia osób dorosłych (pracowników różnych grup zawodowych) i komunikacji społecznej obejmującej relacje: szkoleniowiec – osoba szkolona; wykorzysta je w wypowiedziach słownych i pisemnych. Opisuje struktury i instytucje społeczne zajmujące się edukacją w zakresie ergonomii i BHP.                                                                                                                             | • <a href="#">K_W57</a> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• konspekt</li> <li>• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li> <li>• praca pisemna</li> <li>• przygotowanie projektu</li> <li>• prezentacja projektu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> <li>• Projekt</li> </ul> |
| Student: zna metody i narzędzia ICT do uskuteczniania zarządzania zasobami pracowników w organizowaniu szkoleń BHP; stosuje ICT (nowe media poznawcze) do zarządzania jakością nauczania-uczenia się i prowadzenia działalności edukacyjnej.                                                                                                                                                                                                                                         | • <a href="#">K_W42</a> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• konspekt</li> <li>• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li> <li>• praca pisemna</li> <li>• przygotowanie projektu</li> <li>• prezentacja projektu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> <li>• Projekt</li> </ul> |

## Warunki zaliczenia

*Wykład:* zaliczenie na ocenę - według kolokwium (pisemnego sprawdzianu testowego: min. 51% na pozytywne zaliczenie) oraz bieżącego sprawdzania/oceny wiadomości podczas zajęć.

*Projekt:* zaliczenie na ocenę - (zajęć o charakterze ćwiczeniowym, praktycznym) odbywa się na podstawie prac wytwórczych (projektów: prac pisemnych, konspektów, prezentacji), bieżących sprawdzianów pisemnych oraz aktywności na zajęciach.

*Ocena końcowa:* warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie wszystkich jego form; ocena wypadkowa ustalana jest na podstawie średniej arytmetycznej ocen z wykładu i projektu z jednakową wagą (50% wykład, 50% projekt).

## Literatura podstawowa

1. Aleksander T., Andragogika: podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom-Kraków 2013.
2. Baron-Polańczyk E. (ed.), ICT in educational design: processes, materials, resources, Vol. 1-14, Oficyna Wyd. UZ, Zielona Góra 2012-2019.
3. Bates A.W. (Tony), Teaching in a Digital Age. Subtitle:Guidelines for designing teaching and learning, Tony Bates Associates LTD., Vancouver, B.C., 2019.
4. Bereźnicki F., Podstawy kształcenia ogólnego, Wyd. „Impuls”, Kraków 2011.
5. Czasopisma: "ATEST ochrona pracy", "Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i praktyka", "Inspektor Pracy" Miesięcznik Państwowej Inspekcji Pracy, "Przyjaciel Przy Pracy", "Serwis BHP", "Służba pracownicza", "Specjalista ds. BHP", "Edukacja dorosłych", "Edukacja ustawiczna Dorosłych".
6. Dirksen J., Projektowanie metod dydaktycznych. Efektywne strategie edukacyjne. Wydanie II, Helion, Gliwice 2017.
7. Janicka-Panek T., Wprowadzenie do dydaktyki bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp), Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji - PIB, Radom 2018.
8. Kodeks Pracy. Ujednolicony tekst ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r., ze zmianami.
9. Łaguna M., Fortuna P., Przygotowanie szkolenia, GWP, Gdańsk 2015.
10. Nycz G.W., Szkolenie zawodowe i zatrudnianie osób niepełnosprawnych (w tym młodzieży szkolnej) na otwartym rynku pracy (dydaktyka prowadzenia szkoleń zawodowych), Ośrodek Obsługowo-Szkoleniowy Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpowarowej "Herkules", Wydawnictwo Galan, Gdańsk 2010.
11. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. nr 109, poz. 704 z późniejszymi zmianami).
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. nr 180 poz. 1860 z późniejszymi zmianami).

13. Ślęzak J., Ochrona pracy. Poradnik dla służb BHP, Wyd. Tarbonus, Kraków 2008.
14. Wieczorek S., Żukowski P., Organizacja bezpiecznej pracy, Wyd. Tarbonus, Kraków 2008.

## Literatura uzupełniająca

1. Baron-Polańczyk E., Multimedialne materiały dydaktyczne, Oficyna Wyd. UZ, Zielona Góra 2006.
2. Bednarek J., Lubina E., Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki, PWN, Warszawa 2008.
3. Bereźnicki F., Dydaktyka kształcenia ogólnego, Wyd. „Impuls”, Kraków 2007.
4. Kiełb-Starczewska E., Sieć mediów w edukacji, Advert Studio, Katowice 2016.
5. Kupisiewicz C., Dydaktyka ogólna, Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt, Warszawa 2002.
6. Kodeks Pracy. Ujednolicony tekst ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r., ze zmianami.
7. Mikulski R., Bezpieczeństwo i ochrona człowieka w środowisku pracy, Wyd. CIOP, Warszawa 1999.
8. Łąguna M., Szkolenia, GWP, Gdańsk 2008.
9. Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wyd. „Żak”, Warszawa 2003.
10. Turowski L., Andragogika ogólna, Wyd. "Ypsilon", Warszawa 2004.
11. Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej, Warszawa 2008.
12. Koradecka D., Nauka o pracy – bezpieczeństwo, higiena, ergonomia, CIOP, Warszawa 2000.
13. Rospond H., Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie BHP, Wyd. Ośr. Szkol. PIP im. Prof. J. Rosnera, Wrocław 2005.
14. Dołęgowski B., Janczała S., Praktyczny poradnik dla służb BHP, Wyd. ODiDK, Gdańsk 2007.

## Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Eunika Baron-Polańczyk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 08-04-2022 15:35)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ